

En samlingsplats sedan 70 år
Berthas kiosk – en del av själen i Lerberget
– nu lever traditionen vidare > s. 4

En hållbar utställning
Förskolebarn skapade skräpmyra
– utställning på hamnes hoddor > s. 6

Hamnloppis för Ukraina
Mängder av prylar bytte ägare
– stämning på topp på hamnplan > s. 8

Byabladet

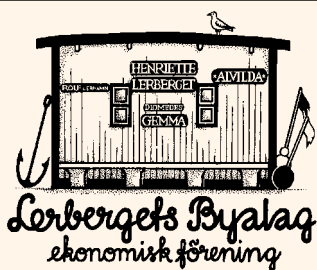
Nummer 2 2022

Karina och Larysa flydde kriget

Läs Karinas berättelse om hur de kom till Lerberget s. 10

FOTO: ANNE LUNDIN

Byabladet

Medlemsblad för Lerbergets
Byalag ekonomisk förening.
Nr 2 2022 · Årgång 36
Bankgiro: 5063-8345
Swish: 1231579218

Ansvarig utgivare:
Ingemar Hertting
Trycks av:
Indieprints Höganäs AB

Kontakt:
Byabladet c/o Ingemar Hertting
Lerbergets byaväg 7,
263 52 Lerberget
Tel: 0733-877807
E-post: byabladet@lerberget.se

Tipsa om vad du tycker tidningen ska ta upp! Önskas insänt material i retur, kom ihåg att bifoga kuvert med adress och frimärken!

Nya medlemmar hälsas välkomna till Lerbergets Byalag. Medlemsavgift 200 kr per hushåll, dvs boende i byn.

Boende utanför byn kan ansöka om att få Byabladet mot porto-kostnad 75 kr per år.

Redaktionskommitté:

byabladet@lerberget.se

Johanna Svärd (redaktör)
johanna.swardh@gmail.com
073-824 33 13

Ingemar Hertting
ingemar.hertting@lerberget.se
073-387 78 07

Anncatrin Elversson
anncatrin.elversson@gmail.com

Björn Elmlund
bjorn@elmlund.se

Maria Falkborn Sandemyr
maria.falkborn@gmail.com
070-982 10 26

Webmaster: Martin Cox
webmaster@lerberget.se

ORDFÖRANDE HAR ORDET

Häng på oss i arbetet för vår närmiljö!

Lerbergets Byalag är en ekonomisk förening, och jag antar att byborna en gång valde denna föreningsform då vi bedriver affärer. Under "portalparagrafen" i Lag (2018:672) om ekonomiska föreningar står att ... "en förening ska anses vara en ekonomisk förening om den har till syfte att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom ekonomisk verksamhet som medlemmarna deltar i

1. som konsumenter eller andra förbrukare,
2. som leverantörer,
3. med egen arbetsinsats,
4. genom att använda föreningens tjänster, eller
5. på något annat liknande sätt.

Ekonomiska föreningar ska alltså främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom ekonomisk verksamhet, och det gör vi främst genom att äga och driva en campingplats samt en småbåtshamn. Ger detta oss medlemmar något ekonomiskt utbyte? Ja, hamnen har vi förstås glädje av på många sätt som nog kan mätas i pengar. Campingen är mer en ren inkomstkälla till oss som kollektiv. Och så har vi fri julgran!

Den tredje punkten – att delta med egen arbetsinsats – brukar styrelsen påminna om då och då. Har man valt att gå med i byalaget finns det en outtalad förväntan om aktivt stöd i föreningsarbetet. I våra stadgar står att byalagets ändamål är att ...

- driva, underhålla och vidareutveckla föreningens egendom såsom hamn, campingplats, mark, skog och fastigheter och sträva efter, att göra detta på ett för miljön hållbart sätt

- bevara byns kulturarv och historia
- anordna gemensamma aktiviteter representera byns gemensamma intressen i kontakter med myndigheter
- medlem kan delta i verksamheten genom ideellt arbete och i aktiviteter.

De kommittéer som är kopplade till styrelsen speglar på ett bra sätt punkterna i stadgarna. Inför årets stämma fanns förslag om att skärpa den sista punkten så att "medlem ska delta i verksamheten ...", men styrelsen avböjde den hårdare formuleringen.

Hur som helst, vi har en föreningsform som gör det möjligt för fastighetsägare i Gamla Lerberget att vara medlemmar i byalaget, men också en föreningsform som medför förväntningar på medlemmarna. Så varmt välkommen att hänga på i kommittéer och arbetsgrupper, eller bara genom att ställa upp på de olika arbetsdagar vi kallar till under året. Att arbeta tillsammans för den gemensamma närmiljön är både roligt och meningsfullt.

Sist vill jag önska Byabladets läsare en riktigt skön sommar!

Ingemar Hertting

Vad händer i byn?

Byns olika uppgifter och åtaganden leds av styrelsen men mycket av arbetena utförs genom de olika kommittéerna där många fler är engagerade. Varje kommitté består av en sammankallande och flertalet bybor som hjälps åt. Nedan en lägesrapport från kommittéerna och lite kort om kommande arbete. Är du intresserad av att hjälpa till i en kommitté så kontakta gärna styrelsen eller anmäl dig när det behövs hjälp vid olika arbetsuppgifter eller arrangemang, info om detta brukar läggas på byalagets facebook (Lerbergets Byalag) eller på hemsidan (Lerberget.se). Info om trivselaktiviteter kommer ofta någon vecka innan även i den öppna facebookgruppen Lerberget. Boka gärna in några av datumen redan nu.

Hamnkommittén

Säsongen inleddes med den gemensamma sjösättningen som genomfördes med en stor kran den 23/4.

Båtplatsinnehavarna har genomfört en gemensam arbetsdag på hamnen. Det var den första arbetsdagen sedan pandemin drabbade oss och uppslutningen var fantastiskt bra. Det målades, snickrades, skruvades, kapades och slipades lite över allt vid hamnen och i bastun och självklart njöts det både av kaffe och fralla.

Räddningstjänsten i Höganäs har genomfört den årliga besiktningen av hamnen och vår hamn godkändes utan anmärkning. Räddningstjänsten uttryckte sig ”Som vanligt är hamnen i Lerberget den mest välskötta i kommunen”. På eget initiativ kommer vi inom kort installera belysning vid våra räddningsstegar för att höja säkerheten ytterligare.

Vi har behov av att renovera fasad samt fönster på den norra sidan av hoddorna, det planeras att genomföras under året. Det pågår slipning och målningsarbete av ruffens fasad och den får på så vis en liten ansiktslyftning samt står emot vinterns stormar bättre.

Det finns synpunkter att det är lite

mörkt på hamnplanen i höjd med ”krabbfiskar bryggan” och vi kommer därför att resa en lyktstolpe som löser problemet.

Seglarna har fått tillåtelse att tillfälligt placera en bod på den grusade hamnplanen då de är mycket trångbodda. Inom kort påbörjar de ett arbete med att fräscha till den såväl utvändigt som invändigt. Vi hoppas att processen för det beviljade bygglovet av vårt lilla hamnkonto snart ska landa och att vi därefter kan ta det i bruk.

Det finns alltid 2st personer från hamnkommittén som har ”jouren” varje vecka året om. Ni hittar alltid aktuellt jour-schema på anslagstavlan vid hoddorna.

Camping och Naturkommittén

Under sommarperioden är det en hel del aktivitet inom natur och camping. I maj genomförs grovrensning av tång på stranden. Syftet är att få undan tång från tidigare säsong för att lämna plats för ny tång som driver in under badsäsongen. Finstädning av stranden drar igång under senare delen av juni och anpassas efter väderförutsättningarna samt tillgång till entreprenörer. Om det är bra väder försöker vi hålla ordning på stranden augusti ut och möjligen längre om vädret är lämpat för bad. Strandstädningen koordineras av Byalaget men bekostas till stor del av kommunen. Klippning av grönytan norr om hamnen och området kring fotbollsplan och lekplats genomförs av kommunen på uppdrag av Byalaget. Målet är att hålla öppna ytor som är lämpliga för aktiviteter och samtidigt försöka gynna blommor som tillhör faunan. Det kan även finnas behov av att använda Byalagets egen åkräsklippare för att klippa ytterligare lite västerut på ytor som täcks av vass men samtidigt spara önskvärd växtlighet.

Vid torr väderlek är det viktigt att nyplanterade träd från tidigare säsong får vattning tills de etablerat sig ordentligt. Vattning sker med hjälp av byns traktor med en 1000 liters vattentank

på släp. För bevattning är det önskvärt med 2–3 personer för att få effektivitet. Idag är vi några få personer som hjälps åt varav en är inhyrd. Har ni intresse att bidra så är ni hjärtligt välkomna att kontakta Johan Stenmark

Vi kan även alla i byn hjälpas åt med att hålla efter gräs och buskar längs våra tomtgränser. Även hängande grenar över vägar och trottoar skall klippas. Bor du vid en korsning så kan du öka sikten och säkerheten för gående och cyklister genom att håll nere häcken lite extra och därigenom minska risken för olyckor.

På gång är även en översyn av campingens framtida behov samt att lekplatsen vid hamnen kommer byggas om. Det senare har dragit ut på tiden på grund av lite ändrad utformning, prisökningar på grund av omvärldsläget och utbudet av tillgängliga entreprenörer tillgängliga.

Redaktionskommittén

Byablade redaktion har nyligen utökats, men vi tar gärna emot fler som är intresserade av att arbeta med tidningen.

Trivselkommittén

Planerade sommaraktiviteter, som alla är i hamnen är:

Midsommarfirande

24/6. Klockan 10.00 klär vi traditionsenligt stängen, ringdanser och lekar börjar kl. 15.00.

Sillagrillning

Fredagarna 1/7–5/8 steker vi sill. Välkomna från kl. 19.00

Underhållning på hamnen.

Söndagen den 10/7 kl. 18.00–20.00
Latinsk hetta och skånsk humor.
Onsdagen den 13/7 kl. 18.30–20.30
Anna Paulines Swinging Trio.

Kräftskiva på hamnen

Fredagen den 12/8, Knytkalas med start kl. 18:00.

BERTHAS KIOSK

– en samlingsplats sedan snart 70 år

Berthas kiosk, den välkända gula kiosken på Lerbergsvägen är lite av en institution. Den är en del av själen i Lerberget, en självklarhet lika väl som hamnen och campingplatsen.

Kiosken har en tradition som sträcker sig nästan sjuttio år tillbaka i tiden. Redan 1955 uppfördes en enkel byggnad, snarast en hytt med en stor lucka som fälldes ned och upp. 1957 övertogs kiosken av Bertha Kristiansson, som bodde snett över gatan, och kom att stanna inom familjen under 38 år ända fram till 1995.

Efter att en att Allan Fröjd, bysnickare och välkänd Lerbergsprofil, uppfört en ny och fin kiosk åt Bertha, hölls den gula kiosken öppen alla dagar i veckan från klockan 8 till 22, utom på juldagen och sortimentet sträckte sig långt utanför traditionella kioskvaror.

Dottern Aina Berg* tog så småningom över verksamheten 1970. Många är de

lite äldre Lerbergare, och andra också förresten, som genom först Berthas och sedan Ainas försorg kunde genomföra sina sista minuten köp långt efter att andra affärer hade stängt.

Efter oändligt många timmar i kioskluckan och oändligt många möten med kunder och ibland förtroliga samtal, tyckte Aina så småningom att det blev

”Kommunen tog tacksamt emot gåvan, eller närmare bestämt köpte tacksamt kiosken för en krona. Verksamheten sker nu helt i LSS’s regi.”

dags att gå i pension. 1995 överlät hon kiosken till Lerbergasonen Sven Larsson som fortsatte att driva verksamheten i Berthas och Ainas anda under sex år.

Nu för tiden tävlar butiker och varuhus om att ha de mest generösa öppetiderna. På många ställen kan man idag

handla de mest akuta matvarorna under dygnets alla timmar.

Berthas kiosk kom att byta ägare flera gånger och sortimentet inriktades på glass- och godisförsäljning under sommarmånaderna.

2012 köptes kiosken av Åsa och Göran Tornée, från Lerberget. De första två åren arrenderade de ut den till Fredrik Bengtsson, som då ägde restaurang Bryggan i Höganäs. Därefter drev familjen den i egen regi med hjälp av sommaranställda.

Göran och Åsa beslutade 2016 att skänka kiosken till kommunens LSS-verksamhet* med avsikt att kunna erbjuda funktionshindrade ungdomar meningsfull sysselsättning under sommarmånaderna.

Kommunen tog tacksamt emot gåvan, eller närmare bestämt köpte tacksamt kiosken för en krona. Verksamheten sker nu helt i LSS’s regi.

Vackra somrardagar ringlar nu åter köerna av glassugna kunder framför

Nytt elavtal på gång för byalag i

Ett nytt elavtal för byalag i kommunen för 3-årsperioden 2023 – 2025 är på gång under sommaren.

Lerbergets Byalag har sedan flera år erbjudit medlemmarna att teckna elavtal som förhandlats fram i en liten arbetsgrupp. Förslaget presenteras och stäms av med andra byföreningar i vår

kommun. Det nuvarande treårsavtalet med Dalakraft löper ut vid kommande årsskifte. De lämnade den bästa offerten för tre år sedan.

Den 11 maj deltog jag som representant för Lerbergets Byalag i ett välbesökt möte med andra föreningar om upplägget för den nya förfrågan. Elmarknaden

är alltmer komplex med stora överskott i produktionen i norra Sverige som tidigare gett gratis el till kunderna där medan priserna i vårt elområde 4 tidvis varit rekordhöga. Just nu påverkas det även av krigssituationen i Ukraina med bojkott av energi från Ryssland, vilket också påverkat oss särskilt om man har haft rörligt avtal.

kiosken och de utställda sittplatserna fylls snabbt. För ni som eventuellt inte redan har provat – gör ett besök i Berthas kiosk och låt er serveras av glada ungdomar som tar sig an uppgiften av hjärtans lust.

Sven Larsson berättar att han känt igen en av dem som nu stod i kiosken. Han hade många gånger sålt glass till den unge killen. Men nu var rollerna ombytta. Sven var kund och den unge killen, som hade blivit något äldre, var den som sålde glass till Sven. ”Det var en konstig, men samtidigt varm känsla jag kände i det ögonblicket”, säger Sven.

För den som vill läsa mer om Berthas kiosk och detaljer i dess tidigare historia rekommenderas en utmärkt artikel skriven av Martin Werner i Byabladet nr 4/2013. Den finns i digital form på Byalagets hemsida.

Text & foto: Björn Emlund

* Aina avled den 14 april i år 99 år gammal.
** LSS – Lagen om Särskilt Stöd för vissa funktionshindrade.

Albin Begovic-Svensson och Anki Hellberg säljer glass i Berthas kiosk i sommar.

Höganäs kommun

Vi enades om riktlinjer för anbudsfordran för den kommande perioden efter att ha lyssnat på en erfaren energipupphandlare samt lyssnat på synpunkter från deltagarna i mötet. Nytt är att alltfler el-abonneneter nu även producerar egen el.

Förfrågan har gått ut till ett 25-tal

elleverantörer med begäran om anbud senast 23 juni, med målet att få fram ett ramavtal under juli månad.

Vi räknar då med att individuella avtal skall kunna tecknas under aug – sept 2022, som träder i kraft 1 januari 2023 och varar tre år framåt.

Text: Mats Strömgren

Förskolebarnens vårprojekt med fokus

Förskolorna i Lerberget satte upp en konstutställning i hamnen med fokuset "Hållbar värld".

Bakgrunden till denna idé kom egentligen från barnen. Barnens nyfikenhet och frågvishet resulterade i att pedagogerna valde att fånga upp detta intresse.

– Vi har tillsammans med barnen gjort en skräpmyra. Denna iden föd-

des eftersom barnen på vår avdelning har blivit väldigt fascinerade av myror. Tillsammans med barnen kom vi fram till att vi gör en skräppromenad. Barnen hittade massor av skräp och skylldes allt på de vuxna, att det var de som slängde skräp. För barnen visste att man la skräp i papperskorg, säger Karolina Ekvall.

Arbetet utvecklades vidare under våren och pedagogerna har tillsammans med barnen pratat om att man ska vara rädd om miljön och allt levande i naturen. Och även fast myror är små så är de viktiga ändå. Utställningen i hoddan drevs av Karolina som är vår ateljérista men det var barnen som skapade innehållet, där fokus låg på en hållbar värld. Barnen har verkligen varit motiverade av att arbeta fram vår skräpmyra och de är verkligen stolta över den.

Utställningen i en av hamnens hoddor ägde rum under vecka 20. Utställningen var välbesökt och vi i Byalaget hoppas såklart på en utställning nästa år igen.

Karolina Ekvall drev förskolebarnens utställning med temat "En hållbar värld". Men det var barnen som skapade innehållet. Hela våren har barnen och pedagogerna tillsammans pratat om att man ska vara rädd om miljön och allt levande i naturen.

Strandfynd kan bli konst, det visades med stor tydlighet i Hoddan i maj.

Sagoprojekt med förskolebarn och Pannkaksladan

Lerbergets förskolor jobbar i stor utsträckning med sagor på olika sätt. Dessa ligger då som grund till många projekt som förskolebarnen och deras pedagoger tar sig an.

Nu under våren när förskolebarnen skulle hjälpa till att utveckla sagoskogen så använde även Ulrika på pannkaksladan sagor som inspiration till arbetet. Men saker och ting har även skapats ut-

ifrån barnens egna tankar och fantasier.

Efter en lång tid av pandemi och allt vad det inneburit så ville vi skapa möten mellan vårdnadshavare och deras barn. Samtidigt vill vi att barnen ska få ta mer plats i samhället på ett naturligt sätt. Det finns möjligheter för fortsatta samarbeten med Ulrika och hennes ideér. Det är förskolan väldigt glad över.

Alla tre förskoleenheter har varit med

och tillsammans bidragit med skapande arbete.

I sagoskogen kan du finna allt från drakar, troll, drömfångare, stubbfigurer, småhus, fantasifigurer m.m.

Barnen och deras familjer var i början av juni inbjudna till Pannkaksladan och det var en fantastiskt bra uppslutning där barnen blev bjudna på pannkakor och saft.

på hållbarhet

”Barnen hittade massor av skräp och skylldes allt på de vuxna, att det var de som slängde skräp.”

I sagoskogen kan du finna allt från drakar, troll, drömfångare, stubbfigurer, småhus, fantasifigurer m.m.

Valborg i Galleri Hoddan

Catharina Brügman från Helsingborg ställde i våras för första gången ut i Hoddan. Väggarna pryddes av tavlor, de flesta med konkreta motiv men det fanns även tavlor med abstrakta motiv. Bordet var dukat med läckra underlägg, brickor, servetter, kuddar och tygkassar med övervägande fårmotiv.

Catharina har alltid varit kreativ. Redan som sjuåring skrev hon i kompisarnas Mina Vänner-Bok att hon ville bli konstnär. Men på gymnasiet dog intresset för konst, då hennes bildlärare gav henne kommentaren: ”Så där kan du inte måla”. Det dröjde många år, innan Catharina återupptog måleriet. Inspiration hämtar hon från Picasso, Frank Sinatra och Robban Broberg. Hon fick möjlighet att måla i Robbans ateljé. Han uppmuntrade henne och gav henne energi. På sin premiärutställning för tio år sedan visade hon picassoinspirerade tuschteckningar. Sedan blev det akrylmålningar med kändisar i glada färger (pop-art-stil).

I **november 2014** började Catharina – efter sju års funderande – att måla får. Det är relationerna mellan fåren, som fascinerar henne. Under två år bodde hon på Gotland. Numera återvänder hon dit varje sommar. Det är ljuset, växtligheten och de historiska vingslagen som lockar. Dessutom träffar hon ju sina FÅR-EVER älskade får. Öland brukar hon besöka i samband med Fårets Dagar, som hålls i Borgholms slottsruin.

Catharina har ateljé och galleri i Helsingborg. Hennes tavlor finns på en del hotell bl.a. Ronneby Brunn. Varje år visar hon sin konst på Fredriksdal i samband med Jul på Fredriksdal.

Catharina är autodidakt (sjävlärd). Hennes budskap är att sprida glädje, välmående och kärlek. Därför målar hon, när hon mår bra. Hon vill, att betraktaren själv ska tolka tavlorna och

tycker att det är intressant att höra hur de tänker. Självtolkar hon sina tavlor först när de är färdigmålade. Därefter sätter hon titlarna.

I alla målningar har hon oerhört personliga upplevelser. En stark upplevelse var, när hon ombads måla ett hjärta till en dödsannons. Hon tycker, att det är viktigt, att det hon gör känns bra. Känslan går alltid före kändisskapet.

Catharina har levt på sin konst i fyra år. Tidigare arbetade hon som dekoratör och butikschef.

Utställningen i Hoddan har varit en positiv upplevelse både för henne och de många besökarna. Hon har känt sig välkommen och har trivts gott i den underbara hamnmijön och med de härliga människorna.

– Jag är nöjd och glad och tycker att jag har ett drömliv, säger hon.

Text: Maria Falkborn Sandemyr

Catharina Brügman har ateljé och galleri i Helsingborg.

Hamnloppis för Ukraina

Vid tjugotalet bord såldes allt från sticklingar till "antikviteter" när Byalaget arrangerade hamnloppis till förmån för Ukraina. I strålände sol och bitande vind bytte mängder av prylar ägare, och stämningen var på topp.

– Det är skönt att få städad, säger Maria Ohldin från Lerberget, som säljer blandade prylar på hamnplanen.

– Dessutom är det så roligt att gå på loppis. Vi har varit med på garageloppis för några år sedan, så det är inte första gången.

– Och så är det kul att köpa något med historia, inflikar dottern Adeline.

Mor och dotter Ohldin är två av tjugotalet försäljare som dykt upp på hamnens första (?) loppmarknad. Många har passat på att röja i källare och på vindar för att bidra till den cirkulära ekonomin.

Anne Lundin och Bodil Behrens står för dagens fika med härligt hembakat bröd, och åtgången är god.

Påfallande mycket barngrejer är till salu denna blåsiga men soliga lördag i mitten av maj. Samtidigt med loppmarknaden har hamnkommittén städad, och det putsas och fejas.

Sven-Inge Jönsson är rutinerad loppisförsäljare i idrottssammanhang, men nu är det prylar som städats ut hemma inför flytten till Viken. Det har gått bra än så länge, tycker han om dagens kommers.

För Birgitta Nilsson är det däremot första gången.

– Det är stort intresse för mina sticklingar, säger hon, men påsen med femtio golfbollar verkar inte dra till sig samma intresse.

Anne Lundin och Bodil Behrens står för dagens fika med härligt hembakat bröd, och åtgången är god. Överskottet går till de ukrainska familjer som bor i Lerberget, och Byalagets överskott för uthyrning av loppisbord går till krigets offer.

I Galleri Hoddan visar förskolebarn alster av material av skräp från havet – se separat artikel på sidan 6.

Sven-Inge Jönsson röjer inför flytten till Viken.

Svenska marinen fyller 500 år

I början av juni fyllde den svenska marinen 500 år! Det skedde under pompa och ståt, och ett 40-tal örlogsfartyg från 13 länder trängdes längs Stockholms kajer. Någon kajplats fick inte den största besökaren, det amerikanska amfibiefartyget USS Kearsarge, som ankrade upp utanför Slussen. Efter firandet vidtog en bistrare verklighet för armadan, den stora marinövningen Baltops som genomfördes i skuggan av kriget i Ukraina och som ett kvitto på Sveriges NATO-ansökan. Men det är en annan historia.

För att komma mer säkert i sadeln efter Kalmarunionens upplösning var Gustav Vasa i skriande behov av en egen flotta. Därför köpte han – på kredit – tio (eller möjligen tolv, siffran varierar) fartyg från Lübeck. Dessa levererades på Slätbaken utanför Söderköping den 7 juni 1522, och deras ankomst blev startskottet för den statliga svenska örlogsfloTTan. Detta datum räknas därför som den svenska marinens fördelsdag.

Flottan byggdes snabbt ut och spelade en stor roll vid framväxten av stormakten Sverige under 1600-talet. Mängder av människor och materiel behövde skeppas över Östersjön till och från kontinenten, och fraktfartygen måste försvaras. För att kunna bemanna både

Det 257 meter långa amerikanska amfibiestridsfartyget USS Kearsarge tog rejäl plats på Stockholms ström när den svenska marinen fyllde 500 år.

mark- och sjöstridskrafter behövdes mycket folk, och detta ledde fram till indelningsverket.

Indelningsverket var en organisation skapad för att få främst bönderna att bidra med manskap till krigsmakten. Sjömännen på flottans fartyg benämndes båtsmän, och såvitt vi vet var de första lerbergsborna just sådana. Men då har vi kommit långt fram i tiden, till 1700-talet.

Historien om svenska krigsmakten på köl finns väl beskriven i boken Sjömakt & sjöfolk, som släpptes lagom till jubileet. Här berättas inte bara om sjöslag och fartygstyper, utan lika mycket om människorna som deltog.

Text & foto: Ingemar Hertting

NY BOK: Sjömakt & sjöfolk
– den svenska flottan under 500 år
AnnaSara Hammar och Lars Ericson
Wolke Nordic Academic Press 2022

Konstutställningar i Galleri Hoddan 2022

v.24–25, 17/6–23/6

Akryl – Eva Bergström

V.25–26, 24/6–30/6

‘Samspel’

Hanna Hallberg – Keramik

Ingrid Hallberg – Olja och akvarell

V.26-27, 1/7–7/7

Olja – Gun Jonsson

& Ami Andersson

V.27-28, 8/7-14/7

‘Kustnära akvareller’

– Carina Wärn ställer ut
Lars Wärns tavlor

V.28–29, 15/7–21/7

Olja – MajBritt Pehrsson

V.29–30, 22/7–28/7

Olja & akvarell – Anita Brandt

V.30–31, 29/7–4/8

Blyerts & touch

– Dino Jamakosmanovic

V.31–32, 5/8–11/8

Akryl – Katrin Berglund

V.32–33, 12/8–18/8

Tovade fåglar – Eva Hane

V33–34, 19/8–25/8

Ame Karlsson – Keramik

Annika Walltin – Akvarell

Karina berättar om flykten

Karina och Larysa är två av de fyra ukrainare som har bott i byn sen mitten av mars månad.

– Världen saknar inte goda människor. Det finns många fler goda människor på jorden än dåliga! Det har vi fått erfara, säger Karina, 28.

Här är hennes berättelse:

Min moster Larysa och jag älskar att resa. I februari i år skulle jag efter en lång tids intensivt arbetande äntligen åka på efterlängtat semester tillsammans med min moster. Jag är el-ingenjör och arbetar som ledande specialist på ett energibolag, och min moster är pensionerad förskollärare. Efter lång tids intensivt arbete skulle nu äntligen min dröm få gå i uppfyllelse, att resa till Dubai!

Vi hade hittat en budgetbiljett och flög till Dubai den 17 februari, med hemresedatum den 24 februari. Redan i samband med vår avresa börjades det spekulera i Ukraina om att Ryssland skulle öppna krig mot Ukraina. Vi hade svårt att tro att det faktiskt skulle bli verklighet. Tidigt på morgonen den 24 februari ringer gråtande och förtvivalade släktingar till oss och informerar oss om att kriget har startat. Det ögonblicket, just där och då, kommer vi aldrig att glömma... Vi packar i all hast samman våra resväskor och tar oss så fort vi kan till flygplatsen.

På flygplatsen möter vi en annan ukrainsk kvinna Nina och hennes son Misha, och vi bestämmer oss för att försöka hålla ihop och försöka hjälpa varandra. De är från staden Kiev, vi är från Dnipro. Väl inne på flygplatsen gick jag genast för att kontrollera flyginformationen, och där informerades det om att flyget var försenat med 20 minuter. Med en allt mer stigande oro ringer jag

till min mamma som berättar för mig att det inte längre finns någonstans att flyga till, då flygplatsen har bombats! Mina släktingar gömmer sig och under tiden som vi pratar hör jag explosioner i bakgrunden. Därefter tittar jag ännu en gång på avgångstavlan och nu informeras det om att vårt flyg är inställt. Vi vet nu inte vad vi ska ta oss till, och kontaktar därför researrangören. Han svarar oss att han inte kan hjälpa oss och att vi måste lösa problemet på egen hand. Det är en chock och vi vet inte vad vi ska ta oss till. Vi är medvetna om att landet som vi för tillfället befinner oss i, är väldigt dyrt, även för en kortare vistelse.

“Tidigt på morgonen den 24 februari ringer gråtande och förtvivalade släktingar till oss och informerar oss om att kriget har startat. Det ögonblicket, just där och då, kommer vi aldrig att glömma.”

Vi kan inte språket, och vår engelska är otillräcklig. Men vi bestämmer oss för att se om det istället går att hitta ett flyg till Polen för att sedan därifrån kunna ta oss vidare hem till Ukraina. Det visar sig vara mycket svårare än vi trodde, då samtliga biljetter var slutsålda för fyra dagar framåt på bara några timmar och priset på biljetterna hade ökat fyrdubbelt...

Vi hade inte tillräckligt med pengar för att köpa två nya, och så mycket dyrare returbiljetter, och fick därför låna pengar till nya biljetter. Långt senare på kvällen lyckades vi till sist köpa nya biljetter till Polen med avresedatum den 28 februari. Trötta och förvirrade efter det som hänt, bestämde vi oss för att stanna och övernatta på flygplatsen för att näs-

ta dag kunna fortsätta med att leta efter övernattningsplatser de tre resterande nätterna innan vår hemfärd.

Senare samma kväll ser jag att mitt efternamn är felskrivet på flygbiljetten. Jag går till incheckningen, men har svårt att göra mig förstådd, då min engelska inte är tillräckligt bra. En man som både talade ryska och engelska kom fram för att vara oss behjälplig, och han lyckas även att reda ut problemet. Mannen vid namn Anton, hade kommit till flygplatsen för att resa till Ukraina för en förestående ögonoperation. Vi bekantar oss med honom och han går sen iväg för att återvända en timme senare, och då han erbjuder oss att få övernatta i en väns lägenhet samma natt. Vi tackar ja till hans erbjudande för vi är väldigt trötta efter allt som har hänt. Efterföljande morgon börjar jag direkt att leta efter ett billigt tillfälligt boende fram till avresedatum, något som visade sig vara helt omöjligt. Vår researrangör skickar samtidigt information till oss om en grupp som heter ”Hjälp för ukrainare i Dubai”. Jag går med i gruppen och lyckas komma i kontakt med en tjej som kan hjälpa oss med övernattningsplatser de tre kommande nätterna. Kvinnan som hjälper oss heter Angela, är född i Ukraina men nu bosatt i Dubai. I världen finns det även goda människor, och det har vi fått erfara genom alla dessa människor som vi har mött i vår väg, och som genom sitt agerande har skyddat oss.

Därefter flyger vi vidare till Polen. Väl framme i Polen fick vi hjälp av en för oss helt okänd man, som upplät sitt hem för en kortare tid, samt gav oss mat och förnödenheter. Via nyheterna bevakade vi vad som hände där hemma och hade kontinuerlig kontakt med våra släktingar som då befann sig i skyddsrum. Därför gick och vi följde nyheterna som

blev hemskare för varje dag som gick. Våra släktingar vädjade till oss om att inte återvända hem, och min mamma berättade förtvivlat om vad soldaterna utsatte kvinnorna och även barn för... Hon ville att vi skulle stanna där vi var, ville försäkra sig om att vi var i säkerhet, långt ifrån alla övergrepp. Min mamma kunde inte lämna min far, bror eller gammelmormor och är därför kvar i landet.

Polen var det land i Europa som vid den tidpunkten hade tagit emot flest antal flyktingar från Ukraina. Det medförde att möjligheterna till att hitta bostad och arbete var mycket små. Vi tog därför beslutet om att försöka ta oss vidare för att kunna överleva. Vi begav oss vidare till centralstationen där alla volontärer nu hade samlats för att slussa flyktingar vidare ut mot andra länder i Europa. Vid centralstationen stod bussar uppraddade och markerade med olika länder, för att hjälpa ukrainska flyktingar att ta sig vidare. En kvinna berättade för oss att efterföljande dag skulle det komma en buss som skulle färdas mot Sverige, och vi fick än en gång höra att det inte

fanns någon som helst möjlighet till bostad eller arbete i Polen i nuläget. Nästa dag anlände bussen och vi blev på alla fyra. Väl framme i Sverige meddelades vi att volontärerna hade hittat ett boende till oss, och vi tog oss till den angivna adressen. Kvinnan som skulle upplåta sitt boende till oss, ändrade sig sen och motiverade sitt beslut med att elen hade blivit så dyr, och efter det skjutsade hon oss tillbaka till kommunens samlingsplats, där hon lämnade av oss. Än en gång tvingades vi be volontärerna om hjälp. Hjälpen blev en ny kontaktgrupp för frivilliga som erbjöd sig hjälpa ukrainare på flykt i Sverige, och det är också där som vi får kontakt med Susanna i Lerberget, som erbjuder oss ett boende hos dem. Ett dygn senare går resan mot Lerberget.

Mycket hade hänt på kort tid och det här var första gången som vi kunde slippa oroa oss för var vi skulle sova nästkommande natt. Vi var fortfarande väldigt skrämda och oroliga för våra familjer hemma (mamma, pappa, bror, gammelmormor, son, svägerska och

barnbarn), men vi kunde nu försäkra dem om att vi nu befann oss i säkerhet.

Invånarna i byn har hjälpt oss med matkassar, kläder, hygienartiklar och andra förnödenheter som man behöver. Det är inte mycket man får med sig när man flyr i all hast utan att vara förberedd på vad man behöver, eller kan komma att behöva.

”Om du möter världen med ett leende, kommer världen att också att le mot dig”, säger Karina när jag ställer frågan hur de mår idag.

I nuläget är vi endast två kvar av oss fyra som anlände till Lerberget. Nina och hennes son Misha åkte i slutet av maj månad tillbaka till Kiev där de kom ifrån. Jag och min faster är kvar i Lerberget då det fortfarande är väldigt riskfyllt att åka tillbaka till det området som vi kommer ifrån. Vi vet ännu inte vad som kommer att ske, när vi kan återvända, eller när vi får krama om våra familjer igen.

Detta är Karinas berättelse som i över-sättning via Messenger har återgetts.

Text & foto: Anne Lundin

”Vi har mer än ni tror”

För några veckor sedan skulle jag och min ena svärdotter följas åt och köpa lite sommarplantor. Jag föreslog att vi skulle pröva ett nytt ställe att handla på. Jag hade sett en skylt om blomsterförsäljning intill vägen strax norr om Höganäs, så vi beslöt oss för att köra dit. Vi tog av vid skylten och körde sen på en mindre väg rakt ut på landet. Vi körde och körde och började nästan undra om vi inte skulle komma fram någon gång. Det var tydligt att det var fler, som hade börjat undra, för längs vägen stod det då och då några små skyltar som talade om hur långt man hade kvar. Bland de andra skyltarna fanns en på vilken det stod ” Vi har mer än ni tror”. När vi kom fram insåg vi att skylten talat helt rätt. Vi fick se ett stort växthus med mängder av vackra växter.

När jag fick i uppdrag att skriva något om museikommitténs arbete, slog mig tanken att jag har egentligen inget att skriva om. De andra kommittéerna

kan ju räkna upp en massa saker som de har uträttat, men vad har vi gjort? Inte mycket, konstaterade jag. Under de senaste två åren har vi ju på grund av pandemin inte kunnat ha öppet i museet på samma sätt som under tidigare år.

”Vår by har en innehållsrik historia men jag tror att det i dag finns många bybor som vet mycket lite om hur det var att bo i den här byn i gångna tider.”

Men så kom jag på att även om vi inte har uträttat så mycket så finns det andra som har uträttat desto mer. Jag tänker på dem som under årens lopp har tagit vara på gamla ting och berättelser från gamla tider och samlat alltsammans i vårt fina hamnmuseum för att vi som lever i dag

något lite ska kunna förstå hur förutsättningarna var för dem som levde i vår by under århundradena före vår egen tid. Det var svåra tider och mycken kamp många gånger men man hjälptes åt och tog sig igenom.

Vår by har en innehållsrik historia men jag tror att det i dag finns många bybor som vet mycket lite om hur det var att bo i den här byn i gångna tider. Till er skulle jag vilja säga: ” Vi har mer än ni tror.” Kom till museet någon gång i sommar och tag god tid på er! I museet finns mycket intressant att titta på och att läsa om.

Text: Birgitta Stefansson

MUSEET ÄR ÖPPET från den 18 juni till den 14 augusti 2022. Lördagar och söndagar 15.00 – 17.00. I juli även fredagar 18.00 – 20.00. Andra tider enligt överenskommelse på tel. 073-107 82 38